

Cuprins

Abrevieri	5
-----------------	---

TITLUL I PROCESUL DE CONSTITUȚIONALIZARE A DREPTULUI

Capitolul I. Considerații introductive privind constituționalizarea dreptului	9
Secțiunea 1. Actualitatea și importanța cercetării științifice	9
Secțiunea a 2-a. Identificarea și explicarea terminologiei utilizate în demersul științific	12
2.1. Noțiunea de Constituție	12
2.1.1. Probleme de actualitate în privința conținutului normativ al Constituției	18
2.2. Noțiunea de constituționalism.....	32
2.3. Noțiunea de constituționalizare	35
Capitolul II. Premisele apariției procesului constituționalizării dreptului	42
Secțiunea 1. Premise social-politice.....	42
1.1. Separarea puterilor în stat.....	42
1.2. Principiul statului de drept	53
Secțiunea a 2-a. Premise juridice	57
2.1. Existența unei legi fundamentale.....	57
2.2. Supremația Constituției.....	59
2.3. Principiul constituționalității și afirmarea acestuia în anumite state	66
2.4. Aplicarea directă a normelor constituționale	69
Capitolul III. Factorii constituționalizării dreptului	74
Secțiunea 1. Existența unei justiții constituționale	74
1.1. Noțiunea de justiție constituțională. Teoria generală a justiției constituționale	74
1.2. Modelele justiției constituționale.....	79

1.2.1. Modelul american de justiție constituțională	79
a) Caracteristicile modelului american de justiție constituțională	81
b) Difuzarea modelului american	84
c) Prezentarea și analizarea deciziilor de referință din istoria Curții Supreme a Statelor Unite ale Americii	89
1.2.2. Modelul european de control al constituționalității legilor	98
a) Originile justiției constituționale în Europa	98
b) Contribuția lui Hans Kelsen și experiența Curții Constituționale a Austriei	100
c) Difuzarea modelului european	102
d) Dezvoltarea și receptarea modelului european în România.....	109
e) Elementele de identificare ale modelului european	112
1.2.3. Avantaje și dezavantaje ale celor două modele	115
1.3. Jurisdicția Constituțională: Curtea Constituțională a României	123
1.3.1. Atribuțiile Curții Constituționale a României	124
a. Atribuția prevăzută de art. 146 alin. (1) lit. a) din Constituție.....	125
b. Atribuția prevăzută de art. 146 alin. (1) lit. d) din Constituție.....	126
1.3.2. Actele Curții Constituționale a României. Categoriile de decizii	128
1.3.3. Caracterul obligatoriu al actelor Curții Constituționale a României. Efectele deciziilor	135
Secțiunea a 2-a. Asigurarea deplină a supremației Constituției prin recunoașterea normelor constituționale ca factor structurant al întregului sistem de drept.....	136
Secțiunea a 3-a. Obligativitatea generală a respectării și aplicării Constituției.....	138
Capitolul IV. Consecințele constituționalizării dreptului	148
Secțiunea 1. Consecințele directe ale constituționalizării dreptului	148
1.1. Obligația generală a societății de a respecta Constituția	148
1.2. Anularea normelor juridice contrare Constituției	155

1.3. Interpretarea normelor juridice în acord cu textul constituțional.....	159
1.3.1. Delimitări de competență. Curtea Constituțională – puterea legislativă	160
1.3.2. Delimitări de competențe. Curtea Constituțională – Înalta Curte de Casație și Justiție	164
Secțiunea a 2-a. Consecințele indirecte ale constituționalizării dreptului	166

TITLUL II

PROCESUL DE CONSTITUȚIONALIZARE A DREPTULUI PENAL

Capitolul I. Normele juridice	173
Secțiunea 1. Ierarhia normelor juridice și locul normelor penale în cadrul acestora	173
1.1. Noțiunea de lege penală.....	180
1.2. Interpretarea legii penale. Limitele interpretării.....	186
1.3. Independența și imparțialitatea judecătorului din materie penală	192
Capitolul II. Amploarea fenomenului de constituționalizare a dreptului penal român.....	197
Secțiunea 1-a. Principiile constituționale. Răspândirea acestora la nivelul ramurii dreptului penal român	197
1.1. Principiul legalității.....	197
1.1.1. Concept și reglementare.....	197
a. În Constituția României	197
b. În reglementări internaționale la care România este parte	200
c. În dreptul penal român.....	202
1.1.2. Analiza jurisprudenței relevante a Curții Constituționale a României	205
1.2. Principiul egalității în fața legii	216
1.2.1. Concept și reglementare.....	216
a. În Constituția României	216
b. În reglementări internaționale la care România este parte	218
c. În dreptul penal român.....	220

1.2.2. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale a României	223
1.3. Principiul neretroactivității.....	231
1.3.1. Principiul activității legii penale. Concept și reglementare.....	231
1.3.2. Aplicarea legii penale de dezincriminare.....	235
1.3.3. Principiul aplicării legii penale mai favorabile	236
1.3.4. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale a României	238
1.4. Prezumția de nevinovăție.....	241
1.4.1. Concept și reglementare.....	241
1.4.2. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale a României	244
Secțiunea a 2-a. Protejarea drepturilor constituționale prin controlul de constituționalitate al normelor penale	248
2.1. Dreptul la un proces echitabil.....	248
2.1.1. Concept și reglementare.....	248
2.1.2. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale a României.	252
2.2. Dreptul la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil	256
2.2.1. Concept și reglementare.....	256
2.2.2. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale a României	260
2.3. Dreptul la apărare	263
2.3.1. Concept și reglementare.....	263
2.3.2. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale a României	266

TITLUL III

EFECTELE CONSTITUȚIONALIZĂRII DREPTULUI PENAL ÎN ROMÂNIA

Capitolul I. Efectele constituționalizării dreptului penal în plan legislativ.....	273
Secțiunea 1. Noțiunea de „efect juridic”	273
Secțiunea 2. Intervenția Curții Constituționale a României în procesul de elaborarea normei penale	274

2.1. Intervenția Curții Constituționale în elaborarea normei penale pe calea controlului de constituționalitate <i>a priori</i>	275
2.2. Controlul de constituționalitate a posteriori	288
2.2.1. Importanța deciziilor interpretative pronunțate pe calea controlului a posteriori	297
Secțiunea a 3-a. Armonizarea legislației penale în raport cu prevederile Constituției.....	303
Secțiunea a 4-a. Difuzarea și impregnarea normelor constituționale în ramura dreptului penal.....	307
Capitolul II. Efectele constituționalizării dreptului penal în plan jurisprudențial.....	309
Secțiunea 1. Efectele deciziilor interpretative ale Curții Constituționale în plan jurisprudențial	309
Secțiunea a 2-a. Adaptarea ramurii dreptului penal la norma constituțională	313
Secțiunea a 3-a. Uniformizarea aplicării și interpretării dreptului penal	316
Secțiunea a 4-a. Efectele deciziilor prin care au fost soluționate conflicte juridice de natură constituțională asupra jurisprudenței penale.....	318
Capitolul III. Efectele constituționalizării dreptului penal în plan doctrinar	322
Secțiunea 1. Utilizarea doctrinei de către Curtea Constituțională.....	322
Secțiunea a 2-a. Construirea unei doctrine prin justiția constituțională	331
Capitolul IV. Considerații finale	335
Bibliografie	339
ANEXE	
Anexa 1	
Decizii de neconstituționalitate admise în privința unor dispoziții din Codul penal.....	365

Anexa 2

**Decizii de neconstituționalitate admise în privința unor
dispoziții din Codul de procedură penală367**

Anexa 3

**Decizii de neconstituționalitate admise în privința unor
dispoziții din legi speciale, ordonanțe în materie penală371**

Anexa 4

**Decizii prin care se constată constituționalitatea normelor
penale criticate, în măsura în care se interpretează într-un
anumit sens.....372**

Anexa 5

**Decizii prin care se constată neconstituționalitatea normelor
penale criticate, în măsura în care se interpretează într-un
anumit sens.....374**